

UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI „ CLUJ

REZUMATUL TEZEI DE ABILITARE
TEORIE SI TEHNICĂ
IN EXAMINAREA SCRISULUI ȘI SEMNĂTURILOR

Candidat

Conf. Univ. Dr. SORIN OCTAVIAN ALAMOREANU

Facultatea de Drept

2017

Prezenta teză de abilitare este realizată din perspectiva integrării rezultatelor cercetărilor personale de până în prezent într-o structură teoretică unitară, complexă.

Ea sintetizează activitatea de cercetare a candidatului după susținerea tezei de doctorat în anul 1998 și tendințele din literatura și practica de specialitate în cadrul cărora ne-am propus dezvoltarea viitoare a carierei didactice..

Structura tezei este constituită din două secțiuni: *I Contribuții la teoria și metodologia expertizei grafice și II Planul de dezvoltare a cercetărilor în continuarea carierei*, constituite prin capitole în dozarea cărora am avut în vedere ponderea informațiilor conținute în acestea prin raportarea la utilitatea lor la formarea viitorilor experți, cât și pentru practica expertizei grafice. Ele sunt precedate de o succintă expunere a activității personale didactice și științifice până la prezenta teză precum și o prefigurare a liniilor pe care ne propunem evoluția în viitor sub aspect științific și didactic..

Conținutul tezei cuprinde în aria de **contribuții teoretice originale:**

- **Clarificările terminologice** privind Grafologia și Grafoscopia, cele două direcții de examinare a scrisului. Dezvoltate istoric prin concepte și metode intuitive și experimentale destinate examinării scrisului, la începuturi, Grafologia{ XE "Grafologia" } includea și ceea ce mai târziu se va constitui separat ca ramură a Criminalisticii: Grafoscopia { XE "Grafoscopia" }. Între cele două ramuri, operând cu principii comune, am analizat alături de deosebiri și numeroase asemănări născute din utilizarea cunoștințelor despre mecanismele scrierii, ale mișcării grafice, etc.

Grafoscopia{ XE "Grafoscopia" } ca o ramură a Criminalisticii, utilizând metode și cunoștințe complexe din domeniul fiziologiei, psihologiei, dar și al anatomiei, caligrafiei și grafologiei, folosește sistem de indici ce permit identificarea autorului unei scrieri, semnături, cifre,etc..

- **Am definit scrisul** ca *activitate specific umană, deprindere intelectuală, motrică și de comunicare dobândită în cadrul unui proces de învățare prin repetare*, manifestat prin *gesturi grafice cu caracter de automatisme controlate. Scrisul apare ca produs complex, destinat fixării, transmiterii și valorificării complexe a imaginilor, percepțiilor, ideilor, sentimentelor etc, rezultate din procesul activității intelectuale și alcătuit din structuri ce pot include : litere, cifre, cuvinte, fraze, derivatele cu caracter de individualitate ale acestora. : semnături, ideograme, prescurtări, etc.*

- **Înțelegerea corectă a mecanismelor de natură psihologică și fizio-motrice** care contribuie la realizarea actului scrierii este determinantă în procesul identificării persoanelor după scris. Susținem caracterul sistematic și științific al cercetărilor pe temeiul cărora s-a ajuns la distingerea unor factori de natură structurală, obiectivi și subiectivi utili scopului decelării a unui scriptor după toate regulile identificării.

-**Analiza noțiunii de semnătură** Legiuitorul nu a reglementat expres noțiunea de semnătură și formele sale de constituire, dar noul Cod de Procedură Civilă se prevede distinct în art. 268 că *semnătura „ face deplină credință, până la proba contrară, despre existența consimțământului părții care l-a semnat cu privire la conținutul acestuia.”.*

Nu am găsit în literatura de specialitate o definiție comprehensivă a semnăturii, dar am definit-o totuși ca *produsul unui act conștient manifestat prin expresie grafică în scopul de exterioriza o voință individuală, încât aceasta va putea fi observată, recunoscută și acceptată ca o „amprentă grafică” personală, opozabilă (până la proba contrară) erga omnes.* Prin specificul lor concret, prin trecutul socio-cultural care le-au însoțit, dar și în

consecința „greutății identificatoare” pe care le-o conferă legile în vigoare, ele sunt mai mult decât simplul produs al persoanei cu scopul fixării acordului său la un anumit act .

- **Prezentarea principalelor metode de lucru în expertiza grafică** și unor importanți teoreticieni și practicieni ai expertizei grafice, inclusiv semnificativi reprezentanți ai școlii românești de examinare a scrisului.

- **In cadrul secțiunii I , Capitolul, „Formarea și dezvoltarea grafică a persoanei”, este subiect de noutate în literatura românească**, problematica propusă nu a fost abordată ca atare, explicit și extensiv de alt autor român, chiar dacă regăsim unele elemente disparate la autori români contemporani. Conținutul pune la dispoziție date importante de natură teoretică și aplicativă desprinse din studiul literaturii de specialitate și din cercetările proprii. Această direcție constituie și un obiectiv al dezvoltării de viitor în cadrul muncii de cercetare proprii.

Alături de aceste aspecte originale, în celelalte două secțiuni ale capitolului am prezentat și elementele specifice pe care se întemeiază identificarea grafică propriu-zisă.

- In subcapitolul „Contribuția neurologiei și fiziologiei la studiul mișcărilor grafice” ne-am propus o **abordare de noutate în literatura noastră, pe linia preocupărilor noastre rezultate implicit din problematica studiului evoluției grafice a persoanei**. Evidențiind caracterul trans-disciplinar complex al expertizei grafice, am arătat că activitatea umană grafică este produsul unei pleiade de centri nervoși de pe scoarța cerebrală, care participă cumulativ la actul grafic. Astfel, scrierea este legată indisolubil de procesul gândirii, receptării prin citire, auz, vorbire, cadru în care omul procedează la execuția semnelor grafice ori mesajului dorit, iar prin mișcarea organului efector (mâna) se realizează finalitatea transpunerii limbaj vorbit - limbaj grafic. Scrierea nu este un produs spontan, inerent ființei umane. La nivelul scoarței cerebrale, pe temeiul memoriei asociative, de reactualizare, a coordonării voliționale și a centrilor de coordonare kinetică se constituie o structură psihomotorie determinată ce duce de la creier la organul efector, creând premisele gestualității specifice cu finalitate în scriere.

Scrisul este din punctul de vedere psiho-senzorial un fenomen complex, aflat în relația feedback / feed-forward permanent. Concomitent cu coordonarea mișcărilor grafice propriu-zise, creierul, prin organele sale receptore și prin percepția musculară / cutanată realizează o reglare a parametrilor scrierii : controlul amplitudinii mișcărilor, presiunii și vitezei scrierii, plasările liniei scrierii, coordonarea poziției rândului în pagină.

-**Secțiunea II prezintă opțiunile pentru continuarea cercetărilor** în vederea stabilirii unor **repere metodologice și tehnice**, utile experților, dar și „beneficiarilor” expertizei, pentru o imagine a calității și acurateții lucrării respective.

Procesul identificării grafice are multiple valențe de natură aplicativă, produse ale unor aptitudini și cunoștințe dobândite prin studiu și practică suficientă. Identificarea se realizează astfel prin compararea grafiei în litigiu cu cele de proveniență certă. Scrisul unei persoane este unic, iar unicitatea sa este dată de irepetabilitatea proprietăților sale în scrisul altor scriptori. Se poate aprecia ca important un grupuscul coerent de genuri constituite în concepte structurale determinante: viteza, presiunea, dimensiunea, etc. Ele sunt aplicate totdeauna la determinarea scrisului și la examinarea semnăturilor. Specificul modelelor grafice, cuantumul semnăturii precum și alte elemente schimbă datele ecuației. Descrierea științifică este prima operațiune de abstractizare ce revine cercetătorului ca preambul la operațiunile logice ce se impun. Pe linia acestui subiect, am observat că în literatura de specialitate opiniile sunt aparent variate, putând apare ideea că rezultatele ar diverge.

Am prezentat conținutul operațiunilor și raționamentelor pe care trebuie să le desfășoare expertul grafic în cadrul demersului său identificator, considerând expertiza grafică ca **disciplină cu distinctă structurare științifică ce impune expertului să utilizeze diferite principii științifice și să aplice varii procedee tehnologice în examinările sale.** Pașii metodologici pentru realizarea unei identificări grafice corecte conțin: evaluările preliminare, studiul grafic propriu-zis și studiul comparativ, evaluarea finală a rezultatelor și formularea concluziei

În segmentul din teză destinat aspectelor tehnice am formulat și oferit **o sinteză a unor date din practica și literatura de specialitate** ce pot servi completării informațiilor utile unui expert în realizarea examinărilor. Această parte a tezei se adresează și altor specialiști („beneficiari” ai expertizelor) și prefigurează **orizontul de preocupări pe care îl considerăm necesar pentru dezvoltarea viitoare a cercetărilor noastre.**

Concluzionăm cu **reperele necesare în crearea unei școli naționale de expertiză ca soluție de dezvoltare durabilă teoretică și aplicată:**

1. Criterii riguroase de selecție a candidaților, care să posede studii de Drept, Psihologie, Medicină.
2. Formarea unei structuri educative pe lângă Ministerul de Justiție, asigurând cu sprijinul Universităților de prestigiu formarea continuă a experților..
3. O curriculă școlară adecvată care să îmbine cursuri de specialitate criminalistică, proceduri civile și penale, psihofiziologie, istorie a expertizei grafice și elemente de tehnică a expertizei.
4. Un mecanism național unic de acreditare și reconfirmare a experților și laboratoarelor cu sprijinul mediilor profesionale și a celui academic.
5. Un corp profesional cu organ propriu de etică și cod deontologic, reglementate explicit de legiuitor.